

Innowacja – praktyczne wskazówki dla nauczycieli

08. 08. 2019 | [Edukacyjne inspiracje](#), [Inspiracje dla nauczycieli](#)

Każda innowacja jest zmianą, ale nie każda zmiana jest innowacją. Jak więc nie pogubić się w gąszczu przepisów oraz sprzecznych informacji i stworzyć innowację, która pozwoli nam i naszym uczniom wejść na wyższy poziom. Tym bardziej, że jednym z kryteriów oceny pracy nauczyciela mianowanego i dyplomowanego jest jego kreatywność i innowacyjność w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Zanim podam kilka praktycznych wskazówek, spróbujmy odpowiedzieć na pytanie:

Co to jest innowacja?

Szeroko rozumiana **innowacja** obejmuje wszystko co nowe, a więc **zmiany** organizacyjne, technologiczne, techniczne, w systemach zarządzania, w komunikacji międzyludzkiej itd.

A jak to jest w edukacji?

Cytuję **Wincentego Okonia**:

Innowacją pedagogiczną jest zmiana struktury systemu szkolnego (dydaktycznego, wychowawczego) jako całości lub struktury ważnych jego składników w celu wprowadzenia ulepszeń o charakterze wymiernym.

Składniki te obejmują m.in.: nauczycieli, uczniów programy i podręczniki, wyposażenie zakładów wychowawczych, środki masowego przekazu i środowisko wychowawcze”.

Rodzaje innowacji

Innowacje ze względu na treść można podzielić w skrócie na:

Programowe – dotyczące zmian treści lub struktury programu kształcenia.

- modyfikacja programu nauczania;
- opracowanie autorskiego programu w oparciu o podstawę programową lub do zajęć, dla których nie ma podstawy programowej;

Organizacyjne – dotyczą organizacji życia szkoły.

- nowe zajęcia w szkolnym planie nauczania dla danej klasy;
- zajęcia w blokach przedmiotowych realizowane np. metodą projektów;
- współpraca z uczelniami np. współprowadzenie zajęć przez specjalistów z uczelni;

Metodyczne – dotyczą doskonalenia metod nauczania – uczenia się i wychowania, technologii nauczania.

- nowe metody pracy;
- nowatorskie pomoce dydaktyczne;
- nowe formy sprawdzania i oceniania uczniów;

Większość innowacji ma jednak charakter mieszany, czyli np. organizacyjno-metodyczny czy programowo-metodyczny.

Innowacje ze względu na stopień kreatywności:

1. **Nowatorskie** – przynoszące radykalną zmianę.
2. **Doskonalące** – wzbogacające praktykę pedagogiczną o nowe elementy.

Innowacje ze względu na funkcje szkoły:

1. **Dydaktyczne** – usprawniające proces nauczania-uczenia się. Mogą obejmować każdy element kształcenia: cele, treści kształcenia, zasady, metody pracy itd., a także formy organizacyjne nauczania.
2. **Wychowawcze** – które mają na celu rozwiązywanie problemów wychowawczych czy np. budowanie klimatu sprzyjającego uczeniu się.

Innowacje ze względu na autorów (twórców):

1. **Adoptowane** – przeniesienie na grunt praktyki szkolnej rozwiązań zastosowanych przez innych, które odpowiadają naszym potrzebom czy naszemu zespołowi klasowemu.
2. **Adaptowane** – wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań innych osób, ale po uprzedniej modyfikacji i dostosowaniu do swoich potrzeb i możliwości.

Nie jest więc prawdą, że nie możemy korzystać z doświadczeń innych. Nie zawsze nawet jest konieczność modyfikacji "cudzej" innowacji, jeśli odpowiada potrzebom naszej placówki.

Podstawa prawna prowadzenia innowacji

- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.) art. 41 ust. 1 pkt 3, art. 50 ust.2
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60) art. 15 pkt 29b
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) art. 1 pkt 18, art. 44 ust. 2 pkt 3, art. 55 ust. 1 pkt 4, art. 68 ust. 1 pkt 9, art. 86 ust. 1.

Tworzenie i wdrażanie innowacji – praktyczne wskazówki

- ◆ **Działania innowacyjne to takie, które nie były dotąd podejmowane w danej placówce,** a jednocześnie przyczyniają się do podniesienia jakości nauczania i wychowania.
- ◆ To samo działanie w jednej szkole będzie innowacją, a w innej, która pracuje według wyższych standardów, już nie.
- ◆ Szkoła może samodzielnie podejmować decyzje, jakie będzie prowadziła innowacje i w jaki sposób będzie je realizowała i dokumentowała. **Nie ma już przepisów narzucających konieczność zgłaszania**

innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu!

Jednakże innowacje wymagające wyłożenia dodatkowych środków finansowych muszą być uzgodnione z organem prowadzącym.

- ◆ Nasze działania innowacyjne nie mogą naruszać prawa ucznia do bezpłatnej nauki.
- ◆ Innowacja może obejmować wszystkie lub wybrane zajęcia edukacyjne, całą szkołę, kilka klas (jeden poziom) lub jedną klasę, ale nie może prowadzić do zmiany typu placówki.
- ◆ Udział nauczycieli w innowacji opracowanej przez innych nauczycieli jest dobrowolny.
- ◆ Opracowaną innowację nauczyciel (zespół nauczycieli) przedstawia dyrektorowi. Nie jest konieczne dołączenie opinii specjalistów, jednakże dyrektor może zwrócić się o opinię na temat innowacji do ekspertów (np. doradców metodycznych).

Na koniec dyrektor podejmuje decyzję o wprowadzeniu innowacyjnych działań, często zasięgając wcześniej opinii rady pedagogicznej.

Przykładowy schemat innowacji

1. **Tytuł innowacji** (np. “Eksperymenty małe i duże”, “Trening strategicznego myślenia z szachami”, “Ekonomia w naszej klasie”, “Ortografia w chmurze”, “Tworzymy interaktywne książeczki”, “Myślę logicznie, liczę praktycznie”, “Multimedialna kronika klasowa” itp.).
2. **Rodzaj innowacji** (np. programowa, metodyczna, organizacyjna, mieszana).
3. **Autor/autorzy**.
4. **Termin realizacji** innowacji (rok szkolny, cykl kształcenia).
5. **Czas trwania** – określenie daty rozpoczęcia i zakończenia.
6. **Uczniowie objęci innowacją** (oddział, oddziały, grupy uczniów).
7. **Szczegółowe założenia innowacji** (uzasadnienie potrzeby wprowadzenia zmian, określenie, co jest nowatorskim działaniem w opracowanej innowacji w odniesieniu do dotychczasowego procesu edukacyjnego, cele ogólne, cele szczegółowe, spodziewane efekty).
8. **Opis:**
 - treści edukacyjnych
 - organizacji przebiegu innowacji
 - metod
9. **Niezbędne warunki** do osiągnięcia założonych celów innowacji, np.:
 - rola nauczyciela,
 - organizacja sali lub pomieszczenia,
 - środki dydaktyczne,
 - współpraca z rodzicami, środowiskiem,
 - inne warunki niezbędne do osiągnięcia celów innowacji zdaniem autora/autorów.

10. **Sposoby ewaluacji** (terminy, metody, narzędzia, sposób przedstawienia i wykorzystania wyników).

11. **Załączniki:**

- np. scenariusze, karty pracy, ankiety ewaluacyjne.

12. **Bibliografia.**

Anna, autorka bloga <https://www.szkolneinspiracje.pl>